

Sihtasutuse Eesti Maaelumuuseumid arengukava 2023-2026

Ülenurme – Kurgja – Tori 2022

Sissejuhatus

Sihtasutus Eesti Maaelumuuseumid (MeMu) asutati 28.08.2017. a Ülenurme Eesti Põllumajandusmuuseumi, Kurgja Carl Robert Jakobsoni Talumuuseumi ja Tori Hobusekasvanduse ühendamisel.

Ajalooliselt iseseisvana tegutsenud asutustele kinnitati 2020. a uus organisatsiooni struktuur, mis loob sünergia kolme üksteisest eemal asuva tegevuskoha vahel. Siiski on ühtse juhtimise, strateegiliste eesmärkide ja kattuvate sihtgruppide taustal kolmel tegevuskohal sisult oma nägu ning orienteeritus eri huvidega inimestele ja ka oma paikkonna kogukondadele. See nõuab erinevaid tegevusväljundeid. Sellega on põhjendatav ka muuseumi teatud valdkonna spetsialistide koondumine just ühte kindlasse tegevuspiirkonda.

Eesti Põllumajandusmuuseum - administratsioon ja kommunikatsioon, kogud ja teadus, näitused ja haridus, koduloomad

C. R. Jakobsoni Talumuuseum - näitused ja haridus, põllumajandus ja loomapidamine

Tori Hobusekasvandus - hobumajanduse ja hobuspordikeskus, ratsakool, näitused ja haridus

Missioon

MeMu toetab maaelu ja maa kultuuripärandi väärtustamist ning aitab kaasa keskkonnahoidliku toidutootmise ning kestliku loomapidamise põhimõtete populariseerimisele ühiskonnas.

MeMu tegevuskohtade missioonid:

Maaelu uudishimukeskusena toetame oma kaasaegse ja elamusliku vahendustegevuse ning pärandvara väärtustamisega Eesti maaelu kestlikkust.

C.R. Jakobson

C. R. Jakobsoni aegadest jätkusuutlikult tegutsenud talu ja muuseumina toetame oma haridus- ja kultuuritegevusega maaelu praktiliste oskuste säilimist, loovat arendamist ja edasiandmist.

Ajaloolise Tori hobusekasvanduse elava tegelusmuuseumina toimime kaasaegse hobumajanduse edendaja ning kohalike ohustatud hobutõugude säilitajatena.

MeMu slogan:

Visioon

Sihtasutus Eesti Maaelumuuseumid on hinnatud maakultuuripärandi kompetentsi- ja hariduskeskus, kes pakub elamuslikku kogemust nii kohalikele kui ka väliskülalistele. MeMu on mõjukas maaelu trendide mõtestaja ja ühiskondlike arutelude laiendaja, kandes roheline muuseumi märgist.

Soovitud seisund aastaks 2026

- Külastajate koguarv kasvab ca 50%
- Külastajate rahulolu 90%
- MeMu bränditeadlikkus elanikkonnas e tuntus teiste Eesti muuseumide hulgas: 7. koht, üksikud tegevuskohad 1.-3. kohal
- Kogud on MuS süsteemis 100% kirjeldatud ja 100% digiteeritud
- Laste ja noorte haridusprogrammides osalejate arv on suurenenud ca 50%
- Täiskasvanute koolitused on mitmekesistunud
- Tori ratsakool töötab täismahus programmiga
- Töötajate rahulolu tõus 10 %
- Teenitud omatulu suureneb uute elamuslike teenuste, müükide ja majandustegevuse aktiivsusega 2,4 korda. Tänu paindlikule ja kiirele reageerimisele on olemas võimekus jääda kriisiolukorras ellu.
- Kanname roheline muuseumi märgist

Pärli - parim 2-aastane tori tõugu mära 2022

MeMu strateegilised sisuteemad

Teel tulevikku peame silmas ÜRO kestliku arengu eesmärged¹ ...

... ning keskendume ajaloo ja tänapäeva käsitlustes järgmistele teemadele:

- Toiduohutus ja -julgeolek - põllumajanduskeskkond, toidutootmine, Eesti toit
- Loomade heaolu – ohustatud tõugu loomad ja loomikloomad
- Maaelu pärand, trendid ja oskused ning hoiakud, kombad ja lood
- Tegijad põllu- ja loomapidamises

¹ 1. Vaesuse lõpp; 2. võitlus nälja vastu ja säästva põllumajanduse parandamine; 3. tervislik elu ja heaolu; 4. võrdne haridus; 5. sooline võrdõiguslikkus; 6. vee kättesaadavus, selle säästev majandamine ja kanalisatsioon; 7. taskukohane ja puhas energia; 8. jätkusuutlik majanduskasv; 9. vastupidavad infrastruktuurid; 10. globaalne ebavõrdsus; 11. linnad ja asulad; 12. lugupidav tootmine ja tarbimine; 13. kliimamuutused; 14. ookeanide kaitse; 15. metsad ja kõrbestumine; 16. õiglane ja kaasav ühiskond; 17. Ülemaailmne partnerlus kestliku arengu eesmärkide nimel.

Põhiväärtused

EHEDUS – oleme elav muuseum, kus inimesed saavad kogeda maaelu kogu tema eheduses. Siin on koht, kus saab tutvuda eesti ohustatud tõugu hobuste ja teiste loomatõugudega, süüa värsket talutoitu, sh muuseumi aiast ja põllult ning lähipiirkonnast pärinevast toorainest.

UUENDUSLIKKUS – maakultuuripärandi hoidjatena ja vahendajatena ei vaata muuseum mitte ainult minevikku, vaid ka tulevikku. Käime oma tegevustes ajaga kaasas, räägime noortega keeles, mis neid kõnetab. Koostöös põllumeestega tutvustame tulevikutehnoloogiaid, et tekitada noortes huvi maaelu vastu. Propageerime energiatõhusust, majanduslikku hakkamasaamist, ressursside ringmajandust ja elurikkust.

KÜLASTAJAKESKSUS – kogu meie tegevus lähtub külastajast. Soovime pakkuda oma külastajatele unustamatut, ainulaadset ja harivat elamust, seepärast hoolitseme oma külaliste rahulolu eest külastusteeconna igal sammul.

AVATUS JA KAASATUS – oleme avatud, kaasav ja tulevikku vaatav muuseum. Oma missiooni elluviimiseks teeme tihedat koostööd paljude oluliste partnerite ja meie tegevuskohtade kogukondadega, et üheskoos saavutada palju enam. Avatus algab organisatsiooni seest. Tugeva organisatsiooni eelduseks on ühtehoidev, üksteisest lugupidav, asutusele lojaalne ja motiveeritud meeskond, kes on kaasatud otsuste tegemisse ja kellele on loodud tingimused ambitsioonikate eesmärkide elluviimiseks.

USALDUSVÄÄRSUS – meil on pühendunud ja professionaalsed inimesed, kes on omas valdkonnas töötajatena võimelised juhendama õpilasi, kes omavad kutset nõudvatel töödel vastavat kutsetunnistust ning kes omavad vastutustunnet kvaliteetsete ja usaldusväärsete töötulemuste saavutamisel ja kliendile vajaliku info edastamisel. Usalduse aluseks on eetilisus, ausus ja ühiskonna teenimine.

EPMi rukkiküüni ajaloolise põllumajandustehnika väljapanek

Sihtrühmad

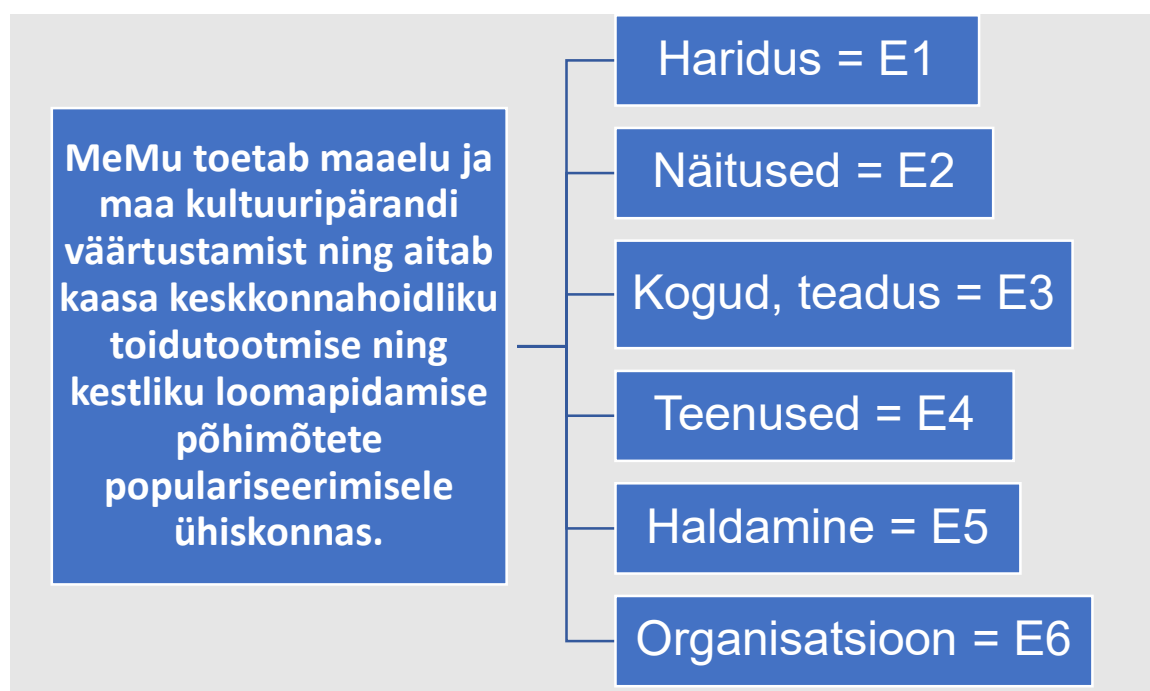
MeMu sihtrühmi esindavad isikud, kelle vajaduste ja huvide rahuldamisele on suunatud käesoleva arengukava perioodil MeMu tegevuse eriline fookus. Igal tegevuskohal on sealjuures omad sihtgruppide prioriteedid, mis tulenevad eesmärkide ja tegevuste rõhuasetustest.

Eesmärgid

Sihtasutuse põhikirjaline eesmärk on Eesti põllumajanduse ajalooga seotud materjali kogumine, säilitamine, uurimine ning vahendamine hariduslikel, teaduslikel ja elamuslikel eesmärkidel ning eesti põllumajanduse ja kultuuripärandi seisukohast märgilise tähtsusega Carl Robert Jakobsoni Talumuuseumi, Eesti Põllumajandusmuuseumi ja Tori Hobusekasvanduse säilitamine.

Missioonile vastavad tegevusvaldkonnad ja eesmärgid:

EESMÄRGID VASTAVALT TEGEVUSVALDKONDADELE:

E1. Maaelumuuseumid on Eesti mitmekesisemaid muuseumihariduse keskusi, mille elamuslikud ja mitmekülgsed programmid tekitavad huvi maaelu vastu.

TEGEVUSED: haridusprogrammid lastele ja noortele, täiskasvanute koolitused, laagrid, ratsakool

SIHTRÜHMAD: 1, 2, 6, 8, 10

E2. Maaelumuuseumid tutvustavad põllumajanduse ja maaelu eri tahke üllataval, põneval ja kaasahaaraval moel, pakkudes näituste ja elava keskkonna kaudu külastajatele autentset ja kordumatut elamust.

TEGEVUSED: alalised ja hüpiknäitused, elav muuseumikeskkond, giidituurid (sh audio)

SIHTRÜHMAD: 1, 2, 3, 5, 6, 7, 10

E3. Maaelumuuseumidel on esinduslikud, hästi hoitud ja kättesaadavad maakultuuripärandi muuseumikogud ning missioonile vastav teadustegevus

TEGEVUSED: MuS, digiteerimine, säilitamine, konserveerimine, töö uurijate ja korrespondentidega, uurimisteemad, konverentsid, teadusseminarid, kohtumisõhtud, publikatsioonid

SIHTRÜHMAD: 1, 6, 8, 9, 10

E4. Maaelumuuseumid pakuvad oma eripärasele tegevusvaldkonnale vastavaid mitmekülgsi ja elamuslikke teenuseid.

TEGEVUSED: suur- ja tellitud üritused, kultuurisündmused (teatrid, kontserdid), toitlustamine, kaubandus, teenused, spordivõistlused (hobusport, matkad, jooksud), kommunikatsioon, partnerlussuhted

SIHTRÜHMAD: 1-10

E5. Maaelumuuseumid on optimaalselt, energia- ja ressursitõhusalt ning efektiivselt majandatud asutus

TEGEVUSED: finantsjuhtimine ja omavahendi teenimise määr, hobuste ja kariloomade aretus ning müük, põldude, karjamaade ja aedade hooldus, sööda- ja sõnnikumajandus, metsakorraldus, hoonete ja rajatiste hooldus, hobuboksides ja ruumide pikaajalised rendid, investeeringud, seadmed ja transport, roheline muuseumi tegevuspõhimõtted

SIHTRÜHMAD: 8, 9, 10

E6. Maaelumuuseumid on motiveeriva töökeskkonna ja professionaalse kollektiiviga ühtehoidev, arenev ja hästi juhitud organisatsioon, mis järgib roheline muuseumi tegevuspõhimõtteid.

TEGEVUSED: organisatsiooni arendamine, koolitused, IT arendused, lähetused, tööriided, töötervishoid ja töökeskkonna arendused, riigihanked, personalitöö, töötajate teadlikkus roheline muuseumi põhimõtetest, tööjõu palgamäärad

SIHTRHMAAD: 9, 10

Eesmärkidega seotud tegevused on kirjeldatud MeMu aasta tööplaanides ja need viivad 2026. aastaks määratud strateegiliste tulemusteni.

Kurgjal kasvatud nisu 2022

Strateegiliste arengusuundade tulemused aastaks 2026

tegevuspaikade vaates

MeMu Eesti Põllumajandusmuuseumi (EPM):

- EPM on põhjalikult uuendatud näitustega kaasaegse maaelu uudishimukeskus (MUHK), kust leiab vastuseid maaelu protsessidele läbi ajaloo, kaasaja ja tulevikuvalikute. Meil on kas iseseisvalt või koostöös teiste muuseumidega eksponeeritud vähemasti 1 hüpiknäitus aastas.
- EPM on mõjukas hariduskeskus, mis teeb lepinguliselt õppekavakohast koostööd Kambja valla koolidega ning pakub kogu Eesti haridusasutustele elamuslikke programme nii maakultuuri ajaloost kui ka Euroopa maaelupoliitikast, Eesti toidust ja loomade heaolust. Toetame oma tegevusega roheline mõtteviisi populariseerimist
- EPM-is toimuvad koostöös Kambja valla ja põllumajanduslike seltsidega vähemalt 5 elamuslikku suurüritust aastas ning territoorium ja hooned on aktiivses kasutuses muudeks kultuurisündmusteks (teatrid, kontserdid, era- ja korporatiivüritused)
- EPM Ägli hoidla museaalid on kolitud parematesse tingimustesse (võimalusel uus viihall)
- MeMu muuseumikogud on 100% teaduslikult kirjeldatud ja 100% digiteeritud
- EPM-is toimub igal aastal vähemasti üks maaelu- või põllumajanduse ajaloo teemaline konverents, ümarlaud või seminar.
- EPM on aktiivne osaleja Euroopa kultuuripealinna Tartu2024 projektis ja selleks loodud näitused on külastajate hulgas populaarsed ning mõjutavad positiivselt ka järgnevat aastat külastatavust

EPMi haridusprogrammis saab teha põnevat uurimistööd

MeMu C. R. Jakobsoni Talumuuseumi (CRJ):

- CRJ on mõjukas hariduskeskus, kes on toimiva talupidamise keskkonnas keskendunud C. R. Jakobsoni elu ja tegevuse, looduslähedase elulaadi ja majandusliku toimetuleku oskuste elamuslikule õpetamisele
- CRJ on Põhja-Pärnumaa valla mõjukas kultuuritalu, mis on valla visiitkaardiks ja üle-eestiliseks kultuurimagnetiks
- CRJ-s toimuvad koostöös Põhja-Pärnumaa valla ja põllumajanduslike seltsidega vähemalt 5 elamuslikku suurüritust aastas
- CRJ taluloomad on terved ja hoitud ning aiandus, põllundus ja hooned on hallatud – on rajatud nõuetekohane sõnnikuhoidla ja kanalisatsioon, katused on vettpidavad.
- CRJ majandab ja tutvustab end vastavalt riikliku tähtsusega Kurgja-Linnutaja maastikukaitseala reeglitele
- CRJ pakub matkajatele jm Kurgja teenuseid kasutavatele väiksematele gruppidele majutusteenust.

Töötav rehepeksumasin 2022. a talupäeval

MeMu Tori Hobusekasvanduse (THK):

- THK on üleriigiliselt ja rahvusvaheliselt tuntud hobumajanduse ja hobuspordikeskus, mille uusehitused on valminud ja toimivad hobuste pidamise, ratsakooli, ratsavõistluste jm hobuürituste tarbeks. Aastas toimub vähemalt 5 suursündmust (näitusmüügid, jõudluskatsed ja ratsavõistlused)
- THK ratsakooli lõpetavad esimesed 4-aastase õppe saanud õpilased
- Toimub iga-aastane aretusplaanile vastav hobuste müük ja juurdekasv

- THK on elamuslik ja mitmekülgseid teenuseid pakkuv turismimagnet nii sise- kui välituristidele,
- Toimub koostöö Tori valla, hobuorganisatsioonide ja turismifirmadega.
- THK pakub teenust rahvusvahelisel teeliste teedel liikuvatele matkajatele ning on Soomaa väravaks, pakkudes teelistele ka majutusvõimalust
- Hobumajanduseks vajalik taristu (sööda- ja sõnnikuhoidla, töökoda, koplid, põllud ja metsad) on nõuetekohaselt hallatud.

Rukkikuld - noorhobuste tšempionaadi 5-aastaste ponide võitja 2022

Sihtasutus Eesti Maaelumuuseumid organisatsioonina:

- On äge, paindlikult toimiv ja arenemisvõimeline tööandja
- MeMu omab roheline muuseumi märgist ja töötajad lähtuvad keskkonnahoidlikest põhimõtetest
- MeMu-l on toimiv uudne ja külastajasõbralik koduleht
- MeMu kõrgharidusega kultuuritöötajatel on kultuuritöötajate riikliku miinimumi tasemele vastavad palgad ning kõigi töötajate kvalifikatsioon vastab asutuse struktuuriga määratud ametikoha ootustele.
- Koolitused vastavad koolitusvajadusele, mis fikseeritakse aastaplaanis
- Töötajad on varustatud piisava IT-tehnika, tööriietuse ja töövahenditega ning ruumides on vajadustele vastav töökeskkond.
- Töötajatele pakutakse erinevaid paindlikke töövorme ja soodustusi, hinnatud on meeskonna- ja projektitöö oskused
- MeMu omab laialdasi kodu- ja välismaiseid võrgustikke – erialaorganisatsioonid, koolid ja ülikoolid, omavalitsused, koostöö programmide raames, vabatahtlik töö jne

Arengu võtmenäitajad ja sihttase

Võtmenäitaja	Vastavus eesmärgile	Algtase 2022	Sihttase 2026
Haridusprogrammides osalejaid kokku (lapsed, õpilased)	E1	8 927	14 900
EPM		4 800	7500
CRJ		3 527	4500
THK		600	2900
THK ratsakooli õpilaste arv	E1	22	36
Täiskasvanute koolitustes osalejate arv kokku	E1	124	500
EPM		64	300
CRJ		20	100
THK		40	100
Muuseumiprogrammide arv kokku (lapsed, täiskasvanud)	E1	427	770
EPM		248	400
CRJ		155	220
THK		24	150
Näituste tasuliste külastuste arv (üksikkülastajad ja grupid)	E2	4 527	7211
EPM		1 453	2 463
CRJ		1 381	2 432
THK		1 693	2 316
Näituste kuni 8-aastaste laste tasuta külastuste arv kokku	E2	445	656
EPM		190	260
CRJ		119	176
THK		136	220
Konverentside, seminaride, kohtumisõhtute arv kokku	E3	2	6
Tasuta külastajate koguarv	E1, E2, E3, E4	2710	3300
EPM		1 022	1 980

CRJ		1 613	1 100
THK		75	220
Suurürituste külastajate arv	E4	8383	11 300
EPM		6 157	7 800
CRJ		1 514	2 000
THK		712	1500
Tasuliste teenuste (tellitud üritused, kontserdid, teatrid, seminarid jms) külastajate arv	E4	1 148	2 600
EPM		1 022	1 800
CRJ		126	200
THK		0	600
THK hobuspordiürituste külastajate arv	E4	0	10 000
Külastajate koguarv	E1, E2, E3, E4	26 286	50 503
MuS-is kirjeldatud museaalid (%)	E3	84	100
Digiteeritud museaalid (%)	E3	76	100
Piletitulu kokku	E2	28 400	35 400
EPM		9 000	10 800
CRJ		11 200	12 600
THK		8 200	12 000
Haridusprogrammide (lapsed+ täiskasvanud) käive kokku	E1	29 252	96 300
EPM		16 752	25 361
CRJ		8 500	19 848
THK (sh ratsakool)		19 178	51 091
Suurürituste käive kokku	E4	39 207	91200
EPM		30 220	43 000
CRJ		5 237	7 200
THK		3 750	6 000
Kultuuriürituste käive kokku	E4	14 693	34 800
THK hobuspordiürituste käive	E4	3700	35 000
Hobusõidud ja ratsutamine (EPM, CRJ, THK)	E4	6 500	10 000
Toitlustuse käive kokku	E4	28 000	36 000
Kaubanduse käive kokku	E4	9 200	11 500
Põllumajandustegevuse omatulu käive kokku	E5	104 952	335 500
Hobuboksides rent		60 576	142 000
Hobuste müük		11 300	12 000
Põllumajandussaaduste ja metsamaterjali müük		23 666	151 500
Renditasu kokku		2 910	20 000
Omavahendi käive kokku	E1, E2, E3, E4, E5	257 543	434 746

Koolituste arv aastas	E6	31	40
Keskmine palgamäär	E6	1138	1400
Personali rahulolu	E6	73%	85%

MeMu finantsperspektiiv 2023-2026

	2022	2023	2024	2025	2026
Kaupade ja teenuste müük	257 543	482 872	517 306	581 816	619 306
Saadud toetused	1 769 389	2 555 817	2 555 817	2 555 817	2 555 817
PRIA MAK + kiirendi		2 000 000	109 549	468 200	
Muud tegevustulud	53 523	76 050	99 905	76 586	81 734
TEGEVUSTULUD KOKKU	2 080 455	5 114 739	3 282 577	3 682 419	3 256 857
Sihtfinantseerimine jm ülekanded	-15 200	-16 535	-15 200	-200	-200
Tööjõukulud	-1 130 004	-1 279 742	-1 263 974	-1 330 078	-1 331 573
Majandamiskulud	-1 032 540	-1 265 235	-1 344 864	-1 316 558	-1 343 576
Muud tegevuskulud	-837	-894	-900	-900	-900
Investeeringud	-50 000	-2 450 000	-159 549	-802 000	-50 000
TEGEVUSKULUD KOKKU	-2 178 581	-5 012 406	2 784 487	3 449 736	2 726 249
TEGEVUSTULEM	-98 126	102 333	498 090	232 683	530 608

Vajalikud investeeringud

Garanteeritud rahastus:

2023:

- THK uus maneež – rahastatud PRIA MAK toetusega 1 976 250€
 - THK treeningraja välisvalgustus – rahastatud PRIA MAK toetusega 17 585€
 - THK hobuste treeningkarussell – rahastatud PRIA MAK toetusega 10 837,72€
 - THK treeningväljaku kastmissüsteem – rahastatud PRIA MAK toetusega 8167,20€
 - THK hobuste solaarium – rahastatud PRIA MAK toetusega 4929,60€
 - THK treeningväljaku nivelleerija – rahastatud PRIA MAK toetusega 1 800€
-
- THK sõnnikuhoidla projekteerimine - 15 000€ - MEM investeeringute toetus
 - CRJ sõnnikuhoidla projekt ja ehitus - 165 000€ - MEM investeeringute toetus
 - CRJ katuste ja korstna remont – 50 000€ - MEM investeeringute toetus
 - CRJ vee ja kanalisatsiooni rek. – 220 000€ - MEM investeeringute toetus
 - EPM lauda lükandvaheseina paigaldus – RKAS omanduses remondifondist

2024:

- THK kordeplats – 10 000€
- THK hobukopli tarastamine - 20 000€
- THK hobuste välised varjualused – 27 000€

2025:

- THK vana maneeži renoveerimine – 80 000€
- EPM peanäitusemaja remont – RKAS omanduses
- EPM uus püsinäitus peanäitusemajas ja laudas – KuM muuseumide kiirendi 60% + omavahend = kokku ca 800 000€

2026:

- CRJ silla jalgade remont – 50 000 €

Vaja leida rahastus 2026. a jj:

- EPM viilhall-hoidla – 800 000 € - RKAS omanduses
- THK söödahoidla - 100 000€
- THK sõnnikuhoidla ehitus – 165 000 €
- THK sepikoja renoveerimise lõpetamine - 270 000€
- CRJ käsitöömaja remont majutusteenuse pakkumiseks - 200 000€

MeMu tegevust mõjutav strateegiline raamistik

Maaelumuuseumide tegevus on kooskõlas:

- MeMu põhikiri
- Muuseumiseadus
- Teised EV seadused
- ICOMi muuseumide eetikakoodeks
- Põllumajandus ja kalandus (PõKa 2030)
- Visioonidokument „Eesti toit 2022-2025“
- Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika strateegiakava 2023-2027
- Kultuuri arengukava 2021-2030
- Sidusa Eesti arengukava 2021-2030
- Tartu arengustrateegia 2030
- Euroopa kultuuripealinn Tartu2024
- Kambja valla arengukava 2020-2030
- Põhja-Pärnumaa valla arengukava aastani 2030
- Tori valla arengukava aastateks 2018-2030
- Arengustrateegia Pärnumaa 2035+
- Eesti 2035
- Põllumajandustegevuse eeskirjad ja määrused
- Kurgja-Linnutaja maastikukaitseala eeskiri